

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Formaal- ja mitteformaalõppe LÕIMING: mis, miks ja kuidas

Tormi Kotkas, *PhD*

Haridus- ja Teadusminiseerium
2025

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Kuivõrd teadlik oled formaal- ja mitteformaalõppe lõiminguist?

Slido.com--> 3650170

1- pole kuulnudki...

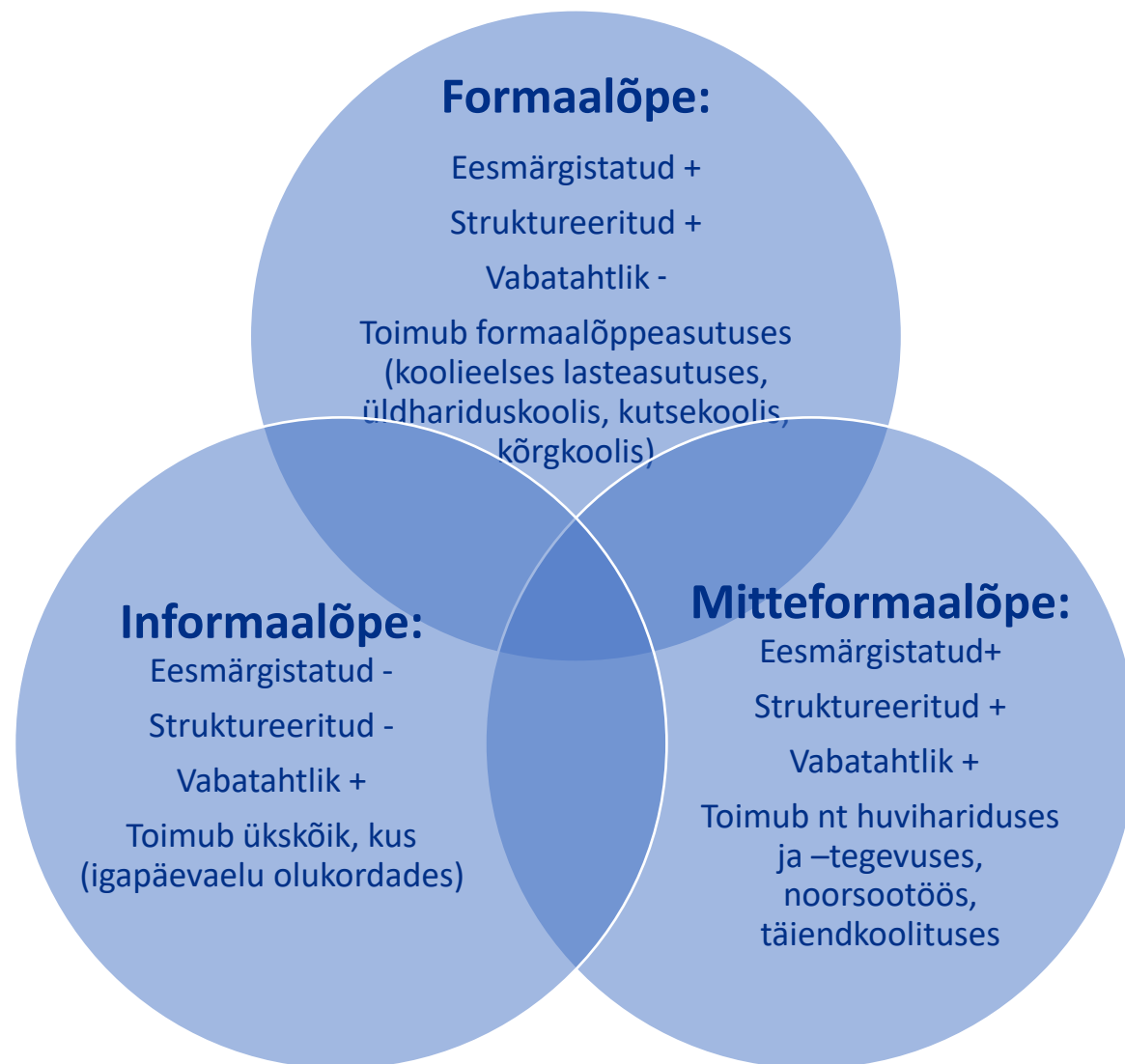
5- tean FÕ ja MFÕ lõiminguist kõike

FÕ ja MFÕ LÕIMING- MIS, MIKS?

- Mõtteviis **terviklikust haridussüsteemist**.
- Ühine eesmärk nii HAK-is kui NAK-is 2021-2035
- **Protsess**, mille kaudu luuakse tingimused MFÕ õppimise
 - arvestamiseks,
 - teadvustamiseks ja
 - tunnustamiseks FÕ-s.

Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035

Tagatakse **paindlikud õpivõimalused**, kvaliteetse hariduse kättesaadavus ja toetatud õpe, et vähendada õppest väljalangemist ja katkestamist ning rakendada maksimaalselt iga inimese potentsiaali.

Selleks tuleb mh

- luua terviklik lahendus mitteformaal- ja informaalõppe arvestamiseks formaalõppes, et tasemeõppe õppekavade täitmisel saaks senisest suuremal määral arvestada mitmesugustes keskkondades, nt digikeskkonnas, töökohal, koolituskeskuses, kultuuriasutuses, noortekeskuses ja -programmis, huvikoolis, spordiklubis või keskkonnahariduskeskuses õppimist.

Noortevaldkonna arengukava 2021-2035

ISE 3.2:

Toetatakse noorsootöö (sh noorte huvihariduse) järjepidevat arengut ning suurendatakse võimekust süvitsi toetada noorte oskuste, teadmiste, hoiakute, mõtestatud õppimise ja tugevuste arengut eri valdkondades:

- tagades noorsootöös (sh noorte huvihariduses) omandatud pädevuste mõtestamine, väärtustamine, arvestamine ja tunnustamine (eeskätt formaalhariduses);

Mitteformaal- ja formaalõppe lõimimise eesmärgiks on kujundada olukord, kus õpilase mitteformaalõppes õppimine oleks formaalõppes:

- **teadvustatud,**
- **tunnustatud,**
- **õppekava täitmisel arvesse võetud.**

See panustab laiemasse sihti, et kõigi õpilaste **anded, tugevused** ning **igakülgsed arenguvõimalused** oleksid toetatud.

Õpilased on seega mitteformaalõppe ja formaalõppe lõimingu **peamised kasusaajad**, kuid süsteemne lõiming aitab kaasa ka sellele, et haridussüsteemi ressursid (aeg, raha, töötajad, taristu) oleksid optimaalselt kasutatud.

Mitteformaalõppe lõimimine õppimiskohustuse kontekstis

- Osalemine huvitegevuses ja noorsootöös on positiivses seoses formaalhariduse tulemuslikkusega, vähendab sotsiaalmajandusliku tausta mõju õpitulemustele ja ennetavad haridussüsteemist varakult lahkumist;
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest tuleneb kohustus arvestada mitteformaalõpet, kui sellega saavutatakse õpitulemusi;
- Hindamine õppeaine ja aineõpetaja tasandil.

Kuidas? FÕ ja MFÕ lõimingu vormid

- MFÕ-s omandatu arvestamine kooli õppekava osana (sh põhikooli valikõppeaine või gümnaasiumi valikkursuse läbimine ja III kooliastme kohustusliku loovtöö tegemine väljaspool kooli);
- kooli õppekava elluviimine MFÕ keskkonnas;
- huviala õpe koolipäeva osana

Foto: erakogu

Lõiminguga seotud osapooled

KOV-i roll on:

- FÕ ja MFÕ lõimingul juhtida muudatust sh:
 - Mitmekesiste õpivõimaluste tagamine noortele;
 - FÕ ja MFÕ lõimingu osapoolte koostöö soodustaja (tellija).

FÕ asutuse roll on:

- Kooli õppekavas kirjeldada, kuidas toimub MFÕ-s omandatu arvestamine;
- Märgata õppija huvisid ja andeid → suunata MFÕ-sse, tutvustada MFÕ võimalusi piirkonnas.

MFÕ asutuse roll on:

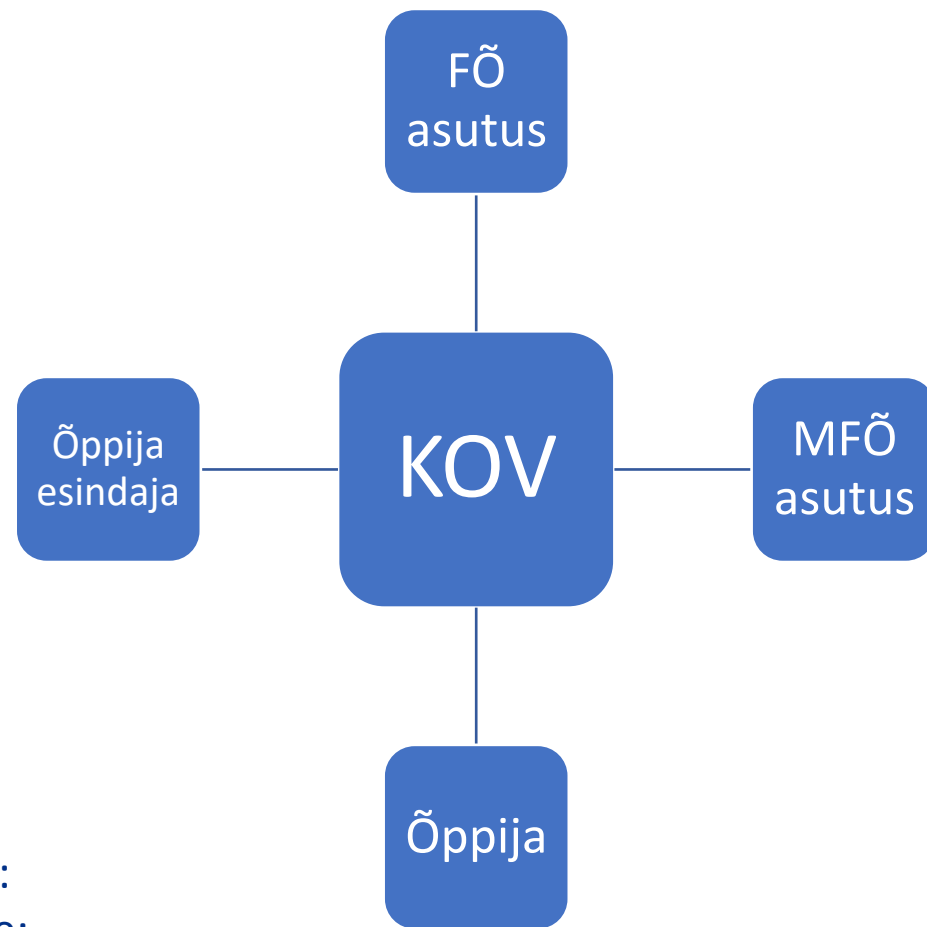
- MFÕ pakkumine;
- Huvide ja annete arendamine; motivatsiooni toetamine;
- Õpitulemuste kirjeldamine ja hindamine FÕ-s arvestamiseks.

Õppija roll on:

- Õppes osalemine;
- Õpitu mõtestamine ja seostamine;
- MFÕ-s osalemise arvestamise taotlemine (18 a)

Õppija esindaja roll:

- Õppija toetamine;
- Õppija esindamine

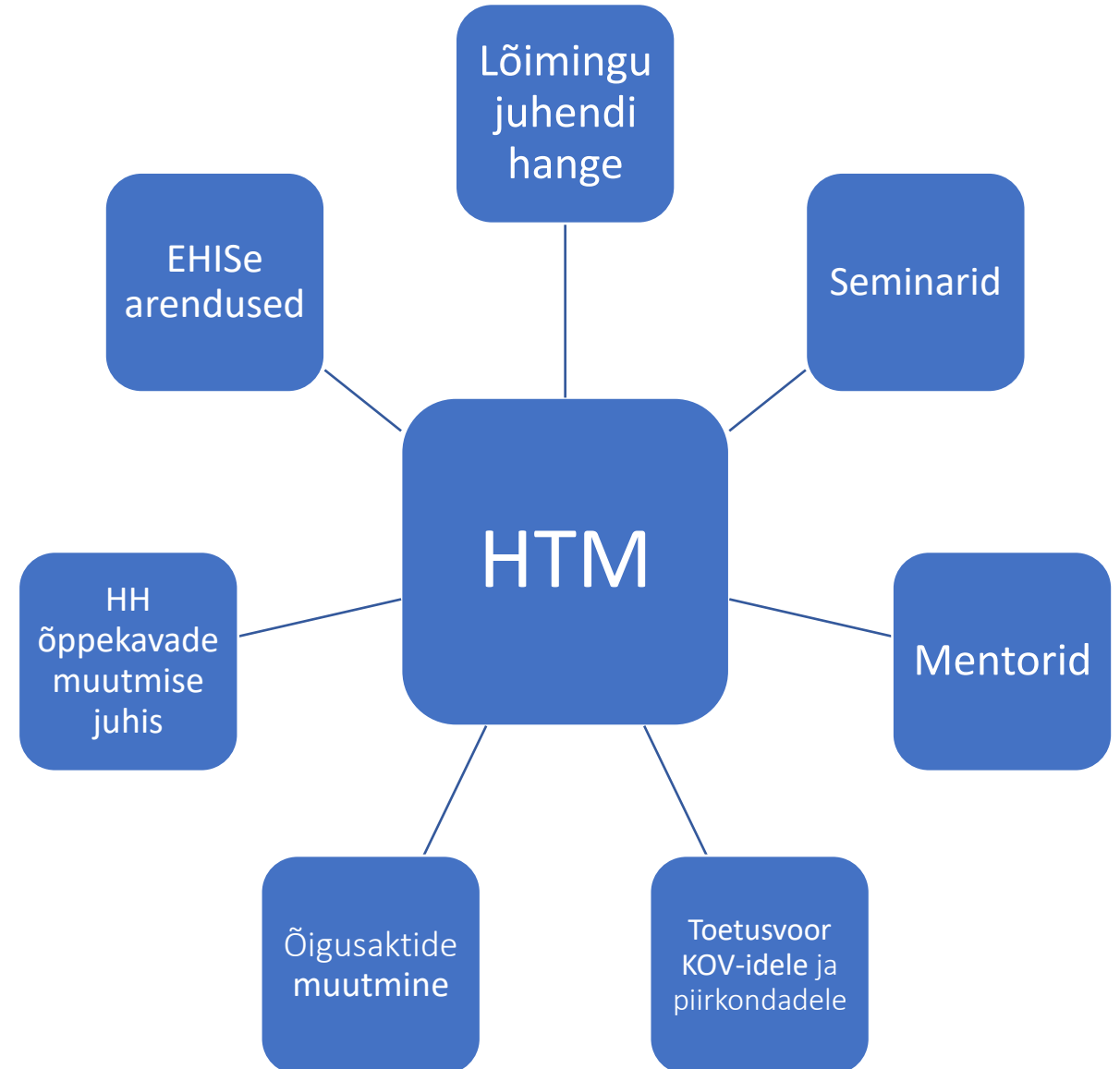

HTM tugi lõimingu protsessile

HTM-i roll:

- juhtida protsessi üleriigilisel tasandil;
- toetada muudatuse elluviimist KOV-ide tasandil.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Millise uue mõtte võtad siit ettekandest endaga kaasa?

Slido.com--> 3650170

Lisalugemist:

Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035

https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-09/1._haridusvaldkonna_arengukava_2035_kinnitatud_11.11.21.pdf

Noortevaldkonna arengukava 2021-2035

https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-09/2._noortevaldkonna_arengukava_2021-2035_kinnitatud_12.08.21.pdf

NÕUKOGU SOOVITUS mitteformaalse ja informaaalse õppe valideerimise kohta: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0485:FIN:ET:PDF>

Arenguseire keskuse seminar “Kas Eestis on süvenemas hariduslik ebavõrdsus?”

<https://arenguseire.ee/uritused/seminar-kas-eestis-on-suvenemas-hariduslik-ebavordsus/>

Kindsiko, E. Huvihariduse kättesaadavus Eestis. Lühiraport.

<https://arenguseire.ee/raportid/huvihariduse-kattesaadavus-eestis/>

Abimaterjalid:

VÕTA üldhariduses: <https://oppekava.ee/varasemate-opingute-ja-tookogemuse-arvestamine-uldhariduses-vota/>

Projekt Noorte Edu Toetuseks- võimekuse arendamine mitteformaalõppe loimimiseks formaalõppega: <https://www.hm.ee/noorte-edu-toetuseks-voimekuse-arendamine-mitteformaaloppe-loimimiseks-formaaloppega-2021-2023>

Huvihariduse õppekava koostamise juhend:
https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-07/juhendmaterjal_huvikooli_oppekava_koostamiseks.pdf

Veebiseminar Distantisilt Targemaks „**Kaasahaarav haridus: mitteformaal- ja formaalõppe loiming**“
https://www.youtube.com/watch?v=A7Zl5M6jTKc&list=PLwyEA_bBMcYHDyQi4PJkUY_KL85eE-lil&index=142

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Aitäh! Küsimusi?

Tormi Kotkas, huvihariduse ja noorsootöö juht
tormi.kotkas@hm.ee

